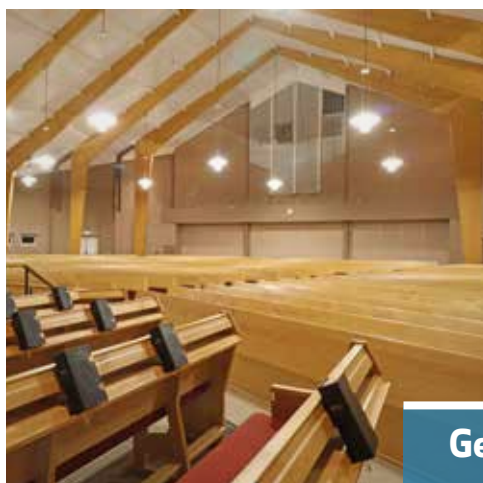
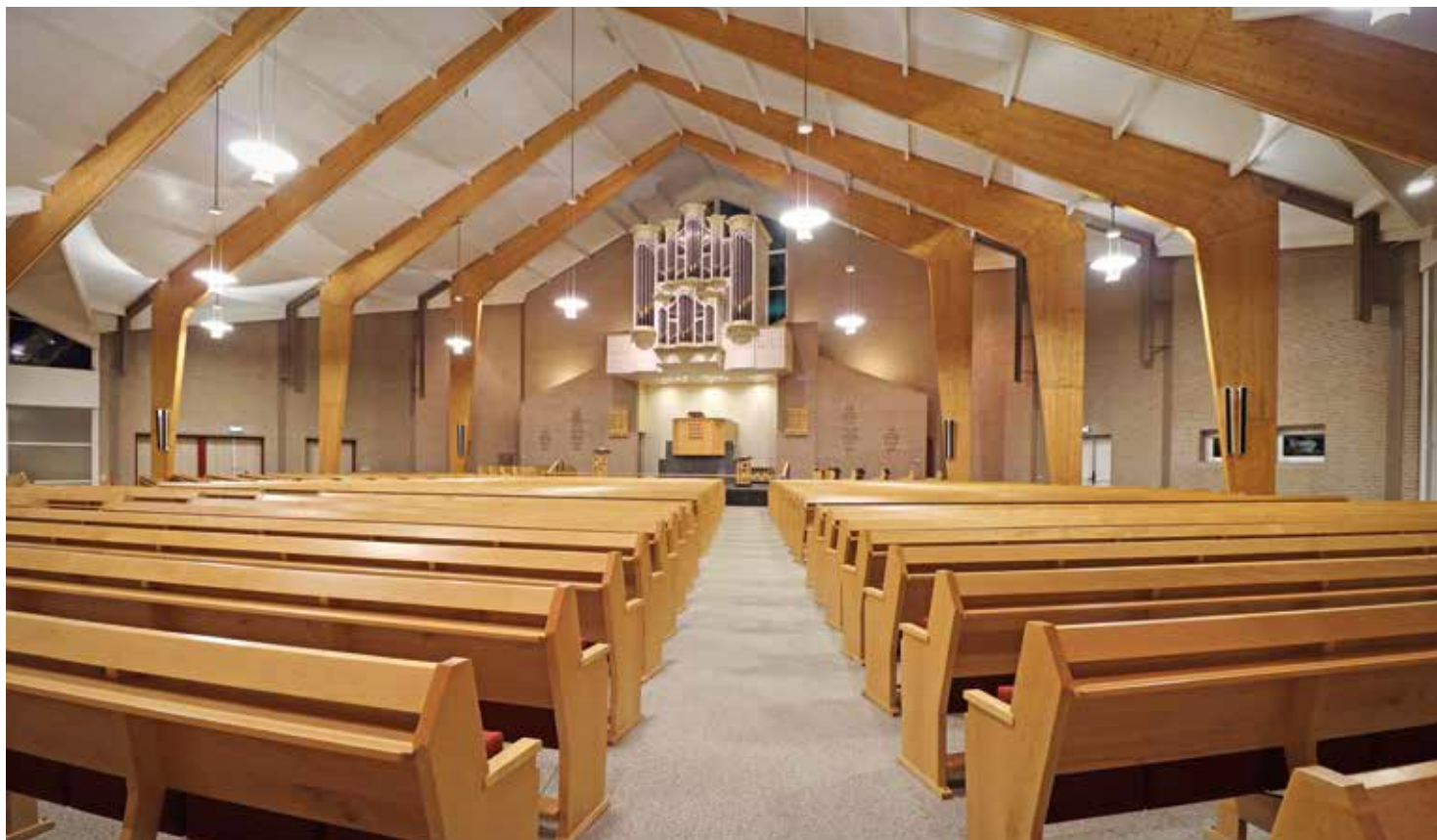

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Middelburg-Centrum

13/02/2020
jaargang 98

nr **20**

Op 21 mei 1957 overlijdt ouderling J. de Kok te Middelburg, in de leeftijd van 83 jaar. Vanaf 1933 heeft hij de gemeente in het ambt geënd. Daarvóór was hij bijna 30 jaar ouderling in Borssele en Nieuworp. Op 25 mei vindt de begrafenis plaats. Tijdens de rouwdienst merkt ds. L. Rijksen onder meer op: 'We kunnen onze broeder met jaloersheid nastaren. Dan is het enerzijds voor ons wel een dag van droefenis als wij zien op het gemis, maar anderzijds

is het voor hem een dag van eeuwige blijdschap, daar wij van hem mogen zeggen: 'Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan'. Hij mocht, naar wij zo hartelijk mogen geloven, in heerlijkheid ingaan, om nu nooit meer enige vrees of strijd, noch donkerheden of smart meer te hebben. Van alles wat hem hier tot een last was, ja, van zichzelf verlost, is hij in heerlijkheid ingegaan, om eeuwig in de gemeenschap van zijn Goël en Losser te mogen delen'.

Het opnemen van het kruis

Jaloersmakend is de belijdenis van Petrus die aan onze tekstwoorden voorafgaat: ‘Gij zijt de Christus Gods’. Het is een onvergetelijk moment wanneer we met Petrus hetzelfde mogen zeggen. Als we er diep van overtuigd zijn dat er maar Eén is Die ons niet in de steek laat. Wat we ook meemaken.

En Hij zeide tot allen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volge Mij.

Lukas 9:23

Al moet hier direct aan worden toegevoegd dat Gods levend gemaakte Kerk in de nood van hun leven deze levendigheid aan hun ziel niet dagelijks ervaart. Juist in kruis- en drukwegen komen zij erachter dat de levendigheid in het geloofsleven zo ver weg kan zijn. Dan voelen ze zich beter thuis bij vader Jakob, die klaagde: ‘Al deze dingen zijn tegen mij’ (Gen. 42:36). Jakob kon met al zijn ondervonden genade op dat moment ook niet kon bekijken dat alle dingen juist vóór hem waren.

Gods Kerk op aarde is niet alleen een strijdende Kerk, maar ook een lijdende Kerk. ‘Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen’. Dat geldt ook hier. Niet zomaar lezen we in het voorafgaande tekstvers van Jezus’ eigen weg op aarde: ‘De Zoon des mensen moet veel lijden, en verworpen worden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood en ten derden dage opgewekt worden’. Petrus mag dan wel belijden: ‘Gij zijt de Christus Gods’, maar hij beseft eigenlijk niet wat hij zegt. Jezus, Die dit goed weet, gaat dan ook in ons tekstvers aangeven wat het betekent om een ware discipel te zijn.

ds. F. Mulder,
Rhenen

Meer vuur dan licht

De betekenis van Jezus’ onderwijzende woorden wordt niet van de ene op de andere dag geleerd. In het beginnende leven der genade kan Gods kind nog zo vol vuur zijn. De ouden zouden zeggen: ‘Meer vuur dan licht’. Dan kunnen ze soms zulke grote woorden gebruiken, hoge en zware stukken bespreken, waarvan ze de diepte niet verstaan.

‘Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf’ zegt Jezus. Hij Zelf is Degene Die bij uitnemendheid wist wat zelfverloochening betekende. Hij had de hemelse heerlijkheid verlaten om onder de meest vernederende omstandigheden geboren te worden. Hij wist van eeuwigheid wat Hij gedurende Zijn omwandeling op aarde tegen zou komen. Om niet alleen de vijandschap van de godsdienst van Zijn dagen te verdragen. Om bespot en bespogen te worden toen Hij beleed Vaders Zoon te zijn. Hij wist ook dat Zijn eigen discipelen Hem niet zouden begrijpen, toen Hij aangaf voor hen te willen lijden en sterven. Wie zal verwoorden wat het de Borg gekost heeft om dan te volharden op Zijn lijdens- en stervensweg richting Golgotha?

Het volgen van Jezus op aarde gaat altijd met zelfverloochening gepaard. Niet voor niets zegt Jezus: ‘Die áchter Mij wil komen’. Het vooruitlopen en onze eigen koers bepalen, gaat vanzelf. Dit is de mens sinds zijn bondsbreuk in Adam zo eigen. Dan zijn we als Petrus die Jezus recht wil zetten: ‘Heere, zijt U genadig; dit zal U geenszins geschieden’. Petrus moest nog leren áchter Jezus aan te gaan in plaats van andersom. ‘Ga weg áchter Mij, satanas, gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn’ klinkt dan uit Jezus’ mond (Matth. 16:23). Wie herkent dit door genade niet?

Lijden en verdrukking

Zelfverloochening betekent: je kruis ópnemen. Onder ‘kruis’ wordt volgens de kanttekening dan de zwaarte van lijden en verdrukking verstaan. Wat is er zwaarder dan het lijden des kruises? ‘Dagelijks

In dit nummer

4 Commentaar:
Laatste wil

9 De noodzaak van
toerusting in Nazareth

20 Pleiten

- 2** Het opnemen van het kruis
- 3** Leren op de school van Christus [7]
- 5** Generale Synode [9]
- 6** De duivel dichtbij [2]
- 7** Het voorbeeldgebed [3]
- 8** Schepping, rentmeesterschap en duurzaamheid [3]
- 10** Boekennieuws
- 11** Kerknieuws
- 11** Berichten
- 12** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [7]

Ralph Venning

opnemen, zegt Jezus. Dus niet één keer per week, per maand of per jaar, maar dá-gelijks. Het kruis afwerpen ligt ons beter. Het op de schouders van een ander leggen gaat ons ook goed af. Tegen ópnemen komt ons boze vlees echter in opstand. Toch vermaant Jezus Zijn volgelingen om het kruis óp te nemen. Hij Zelf zal hen hiervoor dan de nodige kracht geven. Ze behoeven het niet alleen te doen. Simon van Cyréne droeg in letterlijke zin zijn kruis áchter Jezus. Met Jezus vóór hem uit lopende, kwam hij aan het einde van zijn kruisweg. Zal de levende Kerk niet hetzelfde ervaren, niet moeten beamen dat Hij de breedte van hun schouders heeft afgemeten?

Heel bemoedigend is het dat de Borg weet hoe slecht Zijn kinderen zijn in kruis dragen. Gelukkig dat Hij ook weet wat van Zijn maaxsel zij te wachten. Hoe zwak van moed ze zijn en klein van krachten. Juist op die ogenblikken als hun benauwde en verdrukte ziel het niet meer verwacht, schenkt Hij genade om het kruis op te nemen. Dan komt Hij door gesloten deuren en opent Hij door Zijn Geest voor hen het Woord. Dan weet Hij de juiste woorden uit Gods Woord of de berijmde Psalmen in hun hart af te drukken. Vruucht hiervan is dat ze alleen hun kruis willen ópnemen en niet meer afwerpen. Het stellen van voorwaarden is dan over. Een levendig gezicht op de door Christus beoefende zelfverloochening drukt hen dan in het stof. Dan walgt men van zichzelf en leven ze het in: 'Ik leer het volgen van een kruisdragende Jezus nooit!'

Eerste en Laatste

Gelukkig is het ook dat Jezus niet alleen de Eérste in hun leven is geweest, maar ook de Laatste zal zijn. Hij legde het kruis op hun schouders, maar neemt het kruis ook weer af als het einde van de kruisweg is bereikt. Om het ook nooit meer op te leggen. Als Hij Zijn gebed inhoud geeft: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt; want Gij hebt Mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.'

Deel I Inleiding

ALGEMENE TOEPASSING

Enkele woorden tot elke groep afzonderlijk:

a. Tot de vaders: Ik smeed u om de kinderlijke dingen af te leggen, opdat van niemand van u gezegd zal worden dat u eens een man was, maar nu weer een kind bent.

Het past personen op leeftijd niet om zich als kinderen te gedragen of om als kinderen te spelen. De apostel zegt: 'Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overlegde ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zo heb ik tenietgedaan hetgeen eens kinds was' (1 Kor. 13:11). Mannen en vrouwen die op leeftijd zijn, moeten nuchter en ernstig zijn. Zij moeten onderwijs geven en voorbeelden zijn voor de jongere mensen (Titus 2:2-4). Vaders en oude mannen houden ervan om verhalen te vertellen. Vertel daarom uw ervaringen aan de jongere gelovigen, en vertel (zoals David bij zijn kinderen deed) wat God aan uw ziel gedaan heeft. Vertel hun hoe God u bekeerde, hoe Hij u van stap tot stap leidde, van geloof tot geloof en van de ene stand tot de andere, totdat u vaders in Israël werd.

b. Tegen de jongelingen zeg ik: Wees sterk in de genade die in Christus Jezus is en blijf bij het Woord dat in u is.

Wees goede soldaten van Jezus Christus, zoals Paulus tegen de jongelingen zegt (2 Tim. 2:1-3).

Verwikkel uzelf niet in de zorgen van dit leven, opdat u Hem moogt behagen, Die u verkozen heeft om soldaten te zijn. De vaders zijn er om raad te geven, maar de jongelingen om te vechten. De vaders besturen het vaartuig, maar u moet strijd leveren. De heerlijkheid van de jongelingen is hun kracht. Wees daarom sterk in het geloof, want hiervandaan komt uw overwinning waarmee u de duivel en de wereld overwint (Ef. 6:16; 1 Joh. 5:4-5).

c. Tegen de kinderen in de genade zeg ik: Wees gehoorzaam aan uw Vader, Dien u kent en van Wien u weet dat Hij u liefheeft.

Heb ook uw broeders lief, die u om uws Vaders wil moet liefhebben. Als u hen niet liefhebt, hebt u ook de Vader niet lief (1 Joh. 4:20-21; 5:1-2). De vaders zijn er voor de kennis, de jongelingen voor de kracht, maar u bent er voor de liefde. Uw stand en leeftijd zijn gepast om lief te hebben.

d. Tegen de heiligen die nog zuigeling zijn, zeg ik met de apostel: 'Als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen' (1 Petr. 2:2). U hebt die melk geproefd, en tot nu toe niet anders gesmaakt dan dat de Heere genadig is. Melk is gepast voedsel voor u en is geschikt voor wat u moet doen. Melk is voor uw groei, en als u dat smaakt, dan is dat om uw eetlust en begeerte te versterken. Verlang daarom naar de melk, opdat u sterker en groter zult worden.

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Laatste wil

Een beladen onderwerp. In de woorden ‘laatste wil’ klinkt ten diepste: ‘Bereid uw huis, want gij zult sterven’. Bij die woorden gaat het natuurlijk vooral over wat moet gebeuren, nadat de dood is ingetreden. Maar het begrip is gekaapt.

P. Schalk,
Veenendaal

De Coöperatie Laatste Wil heeft het begrip ‘laatste wil’ vooral nodig om de autonomie van de mens te bevestigen, en wel over het einde van het leven. Kort gezegd: als je dood wil, dan moet dat kunnen, want dat is jouw laatste wil. Zelf omschrijft de coöperatie het op hun website als volgt: ‘Wij zijn er om een doorbraak te realiseren ten aanzien van een humaan werkend laatste-wil-middel dat op een legale manier verkrijgbaar is. Zodat u uw eigen levenseinde mag en kan regisseren, zonder toetsing voor- of achteraf door een arts, begeleider of consulent. Daar staan wij voor.’

Twee onderzoeken

Frappant, of juist niet frappant is het feit dat in één week de resultaten van twee onderzoeken naar buiten kwamen. Er was een mail van deze coöperatie met een onderzoek van Motivaction met als boodschap dat de meeste Nederlanders vóór het recht op zelfbeschikking over het levenseinde zijn. En dan volgen er natuurlijk allerlei onderdelen, waaruit blijkt dat de huidige euthanasiewetgeving niet volstaat, dat de meerderheid van de bevolking het zelfbeschikkingsrecht wenselijk vindt, dat één op de drie Nederlanders vindt dat er een laatstewilmiddel beschikbaar moet zijn.

In dezelfde week verschijnt er nog een onderzoek, nu van mevrouw dr. Els van Wijn-gaarden. In haar onderzoek, dat gedaan is in het kader van het regeerakkoord, komt

zij tot opzienbarende conclusies. In 2017 ontstond een kabinet, waarvan de vier partijen tot op het bot verdeeld waren over de vraag of er een nieuwe wet zou moeten komen die de stervenswens van mensen beter zou bedienen.

Uit dit onderzoek blijkt dat de percentages van hen die voorstander zijn van zelfbeschikking veel lager zijn dan steeds werd gedacht. Ook geeft het onderzoek aan dat de wens om te sterven heel vaak niet zo vast ligt, maar dat die steeds weer kan veranderen. Ook de term ‘voltooid leven’ wordt onder kritiek geplaatst. Dat is niet voor het eerst. Ook het eerdere onderzoek onder leiding van Paul Schnabel leverde al kritiek op die term.

Verwarrend en verhullend

Terug naar het onderzoek van de Coöperatie Laatste Wil. Belangrijk bij zo’n onderzoek is op welke wijze de vragen zijn gesteld. En ook hoe de antwoorden worden gepresenteerd. Dat kan heel verwarrend zijn. Zo is er een conclusie die je even om en om moet draaien, voordat je begrijpt wat er echt bedoeld wordt.

Op de vraag ‘Vind jij dat dit laatstewilmiddel vrij verkrijgbaar moet zijn in Nederland’, heeft 52% met Nee en 32% met Ja geantwoord. Een normaal onderzoek zou dan aangeven dat nog geen derde van de bevolking dit middel vrij verkrijgbaar wil hebben. Dat is overigens een schrikbarende percentage, maar de onderzoekers weten dit minderheidsstandpunt te verhullen

met een omgedraaide redenering: ‘Kleine meerderheid vindt dat het laatstewilmiddel **niet** verkrijgbaar moet zijn’. Dat is verwarrend.

Dat geldt ook voor de getoonde percentages op de vraag of de Nederlandse overheid de Euthanasiewet moet veranderen. Volgens 23% is het antwoord Nee. En 56% zegt Ja, maar die groep kan twee totaal verschillende dingen bedoelen: afschaffen of juist verruimen. Hoe de verdeling is blijft in het midden. Verhullend!

Op een kruispunt

In het onderzoek worden vijf stadia benoemd. De eerste heeft een groot deel van onze samenleving al lang achter zich gelaten, namelijk anti-euthanasie. De tweede fase is euthanasie, waarbij de huidige praktijk volstaat. Als derde fase ziet men euthanasie waarbij de huidige praktijk niet meer volstaat en dus verruimd moet worden. De vierde fase gaat uit van een laatstewilmiddel met voorwaarden. En, u raadt het al, de vijfde fase laat het laatstewilmiddel volledig vrij.

Momenteel staat onze samenleving op het kruispunt van de tweede en de derde fase. Volstaat de huidige wet, of niet? Komt er een nieuwe wet die meer mogelijkheden biedt?

Eén ding is zeker, elke verdergaande nieuwe wet zal opnieuw gezien worden als een stap in de goede richting. Ooit zei een politicus van D66-huize tegen mij: ‘Over de euthanasiewet hebben we 30 jaar gedaan. De pil van Drion komt er ook, al kost het ons nog eens 30 jaar’.

De weg terug lijkt onmogelijk. Terwijl dat heilzaam zou zijn! Terug naar anti-euthanasie, of veel beter gezegd, terug naar pro life! Terug naar de juiste wijze van ons voorbereiden op de grote Godsontmoeting. Bereid uw huis, want gij zult sterven. Meer nog, bereid uw hart!

Onze synode kwam bijeen

'Laat onze hulp en verwachting van Hem zijn, Die door Zijn Geest het welbehagen van Zijn Vader volvoert'. Met onder meer deze woorden opende onze synodepreses, ds. P. Mulder, de vervolgzitting van onze Generale Synode op 29 januari.

ds. B. Labee,
derde scriba

Vanuit het gelezen Schriftgedeelte, Lukas 6:11 tot 19, mocht het licht een ogenblik vallen op de biddende Jezus. De grote Hogepriester van Zijn Kerk bleef de nacht over in het gebed. Wat een voorbeeld voor kleine ambtsdragers! De Zaligmaker wist Zich voortdurend afhankelijk van Zijn Vader. Hij verstond de noodzaak van de verheerlijking van de deugden Gods. Hij was en is de Voorbidder van Zijn Kerk.

Curatorium

Met enige voortvarendheid werd - na het appel nominaal en het memorandum - de agenda ter hand genomen. Een belangrijk agendapunt was de notitie over de Theologische School. Ds. J.J. van Eckeveld gaf een korte toelichting en beantwoordde enkele vragen rond de voorstellen. De synode nam het voorstel van het curatorium over dat vanaf nu niet meer over vakdocent en vaste docent wordt gesproken, maar over docenten die allen benoemd worden door de synode. Met eensgezindheid werden de huidige vakdocenten ds. J.M.D. de Heer, ds. A. Schot, ds. D. de Wit en ondergetekende gekozen tot docent. De vergadering zong hen Psalm 134 : 3 toe. Voor het curatorium werden (in volgorde van aantreden) secundi gekozen: ds. G. van Manen, ds. B.J. van Boven, ds. S. Maljaars en ouderling M.

de Geus. De voorzitter van het curatorium dankte de synode hartelijk voor de wijze waarop het werk van de curatoren en de school gedragen wordt in de vergadering en in de gebeden.

Dordtse Kerkorde

Een groot deel van de morgenvergadering stond in het teken van de herziening van de Dordtse Kerkorde. Op de synodetafel lag het tweede concept waarin de wijzigingsvoorstellen tijdens en na de oktoberzitting zijn verwerkt. De tekst is geheel afgestemd met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland al zullen er in de toelichting enkele variaties voorkomen. Diverse afgevaardigden, onder wie ds. A.H. Verhoef die namens de Amerikaanse kerken in ons midden was, voerden het woord over het voorliggende concept. Er wordt in de toelichting een nadere bepaling opgenomen over de ambtelijke zwijgplicht. De tekst van de geactualiseerde DKO werd na enkele wijzigingen vastgesteld. De deputaten kerkrecht zullen in alle twaalf classes uitleg en toelichting geven over de bijgestelde Kerkorde alvorens de nieuwe orde van kracht zal worden.

Appelregeling

In de middagvergadering kwam onder meer de nieuwe appelregeling aan de

orde. Ds. W. Silfhout was op dat moment aan de synodetafel en gaf een toelichting. Een belangrijk voorstel is om voor elke classis een zogenoemde voorbereidingscommissie in te voeren. Deze permanente commissie brengt, zonder in de beslissingsbevoegdheid van de classis te treden, advies uit over een appel omtrent de behandeling op de classis. Op deze manier kan op een zorgvuldige wijze de procedure van een appelzaak bespoedigd worden. Na aanvaarding van deze regeling door de afgevaardigden werd een nieuwe uitgave van "In goede orde" geaccordeerd, waarin onder andere de herschreven DKO, de appelregeling, het nieuwe statuut en het vernieuwde ondertekeningsformulier zullen worden opgenomen.

Diverse zaken

Naast de uitslagen van de stemmingen voor secundi-deputaten, kwamen diverse zaken en rapporten aan de orde. Het bijgestelde mandaat van het deputaatschap Saambinder werd besproken en vastgesteld. Verder werd opdracht gegeven tot het instellen van een kerkelijk ingekaderd meldpunt ingeval van het vermoeden van seksueel misbruik. Het rapport van de synodale commissie huwelijk werd aanvaard met het aanvullende verzoek om een nieuwe uitgave van het boek "De heilige huwelijke staat, een Bijbelse visie op trouwen en scheiden" te verzorgen. Ook het rapport van de commissie Pastoraal werker kreeg veel aandacht. Er zal een modelregeling volgen voor deze eventuele functie van een ouderling in ons kerkelijk leven.

Spreeken over de beloften

Voor de avondmaaltijd kwam nog het aangepaste rapport van de commissie ten aanzien van het spreken over de beloften ter tafel. De synode sprak uit dat we in het spoor van onze vaders wandelen als we spreken over voorwaardelijke en onvoorwaardelijke beloften. Daarbij wordt gesteld 'dat we met de beloften van het Evangelie niet anders bedoelen dan de voorwaardelijke beloften en met de beloften van het verbond niet anders dan de onvoorwaardelijke beloften'. Het evenwicht waarmee onze Dordtse vaders spreken in de Leerregels, hoofdstuk II, de paragrafen 5 en 8, moet in de prediking en op de (belijdenis)catechisatie doorklinken. Ten slotte werden in de avondzitting van de vijfde synodedag, alleen in aanwezigheid van ambtsdragers, enkele appelzaken behandeld.

(wordt vervolgd)

Satan in de kerk

De duivel kan het gestrooide zaad wegpikken.

Je zit in de kerk. Je hoort de preek. Het raakt je. En dan? Over deze vraag gaat een bekende gelijkenis. De gelijkenis van het zaad.

S.D. Post,
Gorinchem

Wie zijn de vogels die het zaad wegpikken dat in het hart is gevallen? In alle verklaringen die de Heere Jezus geeft van deze gelijkenis wijst hij op een en dezelfde persoon: de duivel (Matth. 13:19: de boze; Mark. 4:15: de satan; Luk. 8:12: de duivel).

Het zaad kan worden weggepikt na de kerkdienst. Een moeder komt thuis en er is gelijk gedoe in het gezin. Een jongen wil, onder de indruk van de preek, gaan bidden, maar eenmaal op zijn slaapkamer pakt hij snel even zijn mobiel. Weg is het moment. Het wegpikken van het zaad kan ook al tijdens de kerkdienst. De duivel kan ons denken beïnvloeden. In het bekende boek "De heilige oorlog" van John Bunyan spreekt Diabolus de mensen toe, zodat ze al een vooroordeel hebben nog voordat ze het Woord horen. 'Vertrouw jullie Koning vooral niet. Hij zal het over zogenaamde barmhartigheid hebben. Maar let op, het is niet meer dan een list om de stad binnen te komen. Misschien zou hij wel een paar mensen gratie willen verlenen, maar wat heb je daaraan? Daar zal jij niet bij zijn'. Zo ontstaan de harde bodems van de ja-maars. Van het ja-maar van: 'Zo erg is het

De Heere wil door de prediking van deze geroepen dienstknecht iets tegen mij zeggen, iets dat van levensbelang voor me is. Dat moet ons onder de preek dus bezighouden. Concentratie is belangrijk.

toch niet met mij', bij de strenge wetsprediking, tot het ja-maar van: 'Zo gemakkelijk gaat het heus niet', bij de prediking van een ruim Evangelie.

Succesvolle strategie

Een succesvolle strategie van de satan is de kunst van kritisch luisteren. Hij leert je focussen op waar je het niet mee eens bent. Je ergert je aan een kromme exegese, aan het associatief preken, aan het wollige of juist zakelijke taalgebruik of aan het gebrek aan concrete toepassingen. Die negatieve 'mindset' heeft niets te maken met de manier van luisteren van gemeenteleden

in Beréa: zij ontvingen het Woord juist met alle toegenegenheid (Hand. 17:11).

De ene persoon heeft meer last van kritisch luisteren dan de ander. Sommigen mensen zijn als zelfstandige, kritische denkers geboren en de duivel weet ons karakter feilloos te benutten. Er is dan veel gebed voor nodig en opzien tot de Heere, om niet totaal afgesloten te raken voor de boodschap van het Evangelie. De waarheid is: God heeft ook gebrekkige, soms eenzijdige, soms saaie, soms afstandelijke mensen uitgezocht om zijn Evangelie te verkondigen. Het was Gods welbehagen om die heerlijke, onmetelijke boodschap van genade en verlossing, van liefde en heil, te leggen in de monden van zondige mensen!

Calvijn geeft aan dat mensen naar de preek moeten luisteren zoals een goudzoeker zoekt naar goud. Hij zit aan de rand van een riviertje. Ieder keer opnieuw schept hij de steentjes van de bodem en wast ze schoon in zijn zeef. Hij speurt of er een steentje in zit, dat een klompje gouderts zou kunnen zijn. Aan de andere steentjes besteedt hij geen enkele aandacht. En als hij de hele dag heeft gezocht en één klein klompje goud heeft gevonden, gaat hij opgetogen naar huis.

Uitzien naar de Geest

Zo kun je luisteren naar een preek. De Heere wil door de prediking van een geroepen dienstknecht iets tegen mij zeggen, iets wat van levensbelang voor me is. Dat moet ons onder de preek dus bezighouden. Concentratie is belangrijk. Maar meer nog het uitzien naar de Heilige Geest, Die het oor en het hart kan openen. 'Heere, wat wilt U vanmorgen, deze middag, tot mij zeggen?' Hoopvol. Biddend of het ouderwetse taalgebruik, de wijze van spreken, het tempo van de gemeentezang, enzovoort, geen hindernissen zullen zijn. Er is iets moois tijdens de kerkdienst. Het valt niet op; niemand denkt eraan. Maar tijdens de kerkdienst zijn er ook engelen in de kerk (1 Kor. 11:10; Ef. 3:10). 'Als Christus aanwezig is in de kerk, is Zijn hofhouding er ook', schrijft Isaac Ambrosius. Evenals duivelen hebben engelen invloed op ons denken. De ex-slavenhandelaar John Newton zegt in een van zijn brieven: 'Wie kan zeggen hoe vaak en hoe gepast een belofte, een waarschuwing, een aanwijzing uit of instemming met het Woord van God, in onze gedachten wordt geworpen door deze vriendelijke boodschappers van de liefde van onze Vader'.

(wordt vervolgd)

Gods eer

Mag ik het 'Onze Vader' bidden? Zullen we eerst een andere vraag stellen? Mag ik Psalm 116:1 (mee) zingen? 'God heb ik lief, want die getrouwe HEER'.

v. A.

Stel je nu voor dat er geantwoord zou worden: Pas erop, dat mag je niet doen! Nee toch? Ik zie niets liever dan dat jong en oud dit zingt. Maar een andere vraag is: 'Kán ik Psalm 116:1 zingen?' Dat is een vraag die u voor Gods aangezicht zelf moet beantwoorden. Daarom is het zo terecht om bij het bidden van het 'Onze Vader' altijd eerst maar te vragen: 'Heere, leert U mij zo bidden...'. Een gebed om zelfs de wóórden te krijgen, om de zaken te doorleven, om de aanspraak op de lippen te mogen nemen, om de eerste bede ook werkelijk de eerste te laten zijn. Dat kan alleen door het onderwijs van de hoogste Profeet, door de voorbidding van de enige Hogepriester, door de genadeheerschappij van de Koning van Sion. Dan alleen, maar dan ook zeker.

Schuldbelijdenis

'Uw Naam worde geheiligd'. Dat is de eerste van de zes beden. Wat we als eerste bidden, wat onze grootste nood en ons sterkste verlangen is, dat ligt bovenin ons hart, dat blijkt uit onze eerste gebedswoorden. Wat heeft u vandaag als eerste gebeden?

Dat niemand uit zichzelf dit als eerste bidt, belijdt de Grote Catechismus van Westminster (GCW) in de verklaring van het voorbeeldgebed, die we van ganser harte volgen. In deze diep bevindelijke uitleg horen we bij alle zes beden steeds als eerste een schuldbelijdenis: 'In de eerste bede erkennen wij de volslagen onmacht en onwil, die in ons mensen aanwezig is, om God op de juiste wijze te eren...' (GCW

Hoe komt God aan Zijn eer? Zou dat kunnen zonder de Zaligmaker? Nooit! Vandaar dat Hij Zelf altijd werkt en bidt op Gods eer aan: 'Vader, verheerlijk Uw Zoon, opdat Uw zoon U verheerlijke' (Joh. 17:1).

190). We beginnen dus met het belijden van wat we niet hebben, onmachtig en onwillig als we zijn om zó te bidden. Maar het blijft toch waar: 'Al wat u ontbreekt, schenk Ik zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'. We hebben het toch over een voorbeeldgebed? Daarom volgt: 'Wij bidden dat God ons en anderen door Zijn genade in staat zal stellen en ons hart zal neigen, om Hem te kennen, te erkennen en hoog te achten'. Deze drie zaken vormen de kern van de eerste bede: God kennen, erkennen en hoogachten. Dat is het hoogste en voornaamste doel van ons menselijk leven (GCW 1), volgens de eerste vraag van deze Catechismus. Wat pijnlijk dat het tegendeel in heel ons leven blijkt. Dát vormt het wezen van onze zonden. Dat is onze grootste ellende. God komt niet aan Zijn eer in mijn leven! Is dat al uw persoonlijke schuld en uw ergste smart geworden?

Allesbeheersend

Dan wordt het ook de eerste nood om God voor te leggen: 'Dat geldt niet alleen

voor God Zelf, maar ook voor Zijn namen, eigenschappen, inzettingen, woorden, werken, en waardoor Hij Zich verder ook bekend wil maken'. Mag werkelijk álles wat van God is mijn hoogste vermaak en zielsgenoegen worden? De begeerte is dan dat we de Heere in onze gedachten, woorden en daden verheerlijken. Het wordt onze levensvraag en ons levensdoel: Hoe komt God aan Zijn eer? Zou dat kunnen zonder de Zaligmaker? Nooit! Vandaar dat Hij Zelf altijd werkt en bidt op Gods eer aan: 'Vader, verheerlijk Uw Zoon, opdat Uw Zoon U verheerlijke' (Joh. 17:1). Dat is het eerste van Zijn hogepriesterlijk gebed. En vandaar dat Hij dit als eerste in het volmaakte gebed op de lippen van ellendige zondaren wil leggen: 'Uw Naam worde geheiligd'. Geen wonder dat in deze bede ook ligt: '... of Hij atheïsme, onkunde, afgodendienst, heiligschennis en wat Hem verder nog zou kunnen onteren, zou willen voorkomen en wegnemen'.

Beseffen we wat we bidden in de eerste bede? Kijk eens in eigen hart en huis, in kerk en samenleving. 'Heere, neem weg alles wat U niet eert...' Onze onkunde wordt hier uitdrukkelijk Godonterend genoemd. Wat ligt er in een paar gebedswoorden toch veel!

'Ten slotte bidden we hier dat God in Zijn allesbeheersende voorzienigheid alle dingen zo zal leiden en besturen dat het zal uitlopen op Zijn eer'. Gods eer, verklaard in het hart, beoogd in het leven, voorgedragen in het gebed, en wel als eerste levensbehoefte. Het wezen van God, dat blijkt in Zijn namen, is zo waard alle eer en aanbidding te ontvangen.

Laten we ons leven in dit licht onderzoeken en onze gebeden in dit licht toetsen. Dan wordt de schreeuw in het verborgene gehoord: 'Heere, leert U mij zó bidden'. De vraag of u het 'Onze Vader' mag bidden, is beantwoord. Ja, natuurlijk, want God heeft recht op Zijn eer in heel uw leven. Maar nu de vraag: 'Verstaat u ook wat u bidt met de woorden: 'Uw Naam worde geheiligd'?

De aarde van God gekregen

De volmaakte schepping is niet meer. Het aardrijk is om onzentwil vervloekt (Gen. 3:17). Dat gaat de ware christen aan het hart. Die krijgt immers liefde tot God, Zijn eer, Zijn dag, Zijn volk en ook tot Zijn schepping.

M.W. Pos,
Benthuizen

We zijn zó ondankbaar tegenover de Heere dat wij de goede, wondermooie schepping zo stuk laten gaan, zo misbruiken voor ons eigen gemak.

Misschien zijn er jongeren die dit lezen. Stel nu dat je een nieuwe telefoon hebt gekocht, waarvoor je lang hebt gespaard, en je geeft die even aan iemand zodat die 'm kan bekijken. Opeens laat die ander jouw telefoon op de grond vallen. Het scherm is stuk. Er zitten barsten in het toestel. Dan ben je toch boos en verdrietig omdat je telefoon kapot is? En het was jÓúw telefoon! Jij had al die zaterdagen gewerkt om 'm te kunnen kopen.

Bedenk dan eens wat we God 'aandoen', als wij vaak nog geen seconde nadenken over hoe we met Zijn kostelijke schepping omgaan. God heeft met eerbied gesproken werk gehad aan Zijn schepping. Wat gaan we daar gemakkelijk aan voorbij.

Taak van de gevallen mens

Wat moeten we doen? Moeten we vervalten in een groen activisme dat de wereld denkt te gaan redden? Of maar afwachting toezien hoe dit zich ontwikkelt, omdat ons persoonlijke gedrag toch maar van geringe betekenis is op wereldschaal? Nee, dat zeker niet. Wij moeten bij álles bedenken of we kunnen verantwoorden wat het met Gods schepping doet. Dat zou zomaar tot andere keuzes kunnen leiden.

D' algoede God,

Die, door Zijn grote kracht,

Den hemel schiep, deez' aard'

heeft voortgebracht,

Beschenkt u met Zijn zegen.

De hemel is Zijn eigendom, Zijn troon;

Maar 't mensdom heeft

de vruchtbaar' aard', ter woon

Van onzen God verkregen.

(wordt vervolgd)

Van ds. G.H. Kersten is bekend dat hij in het Zeeuwse land een jongen tegen een bos distels zag schoppen. De dominee zag het met tranen in zijn ogen aan. Hij vertelde die jongen waarom: die distels stonden er door z'n schuld... In het vorige artikel zagen we dat Adam door vijf werkwoorden zijn taken kreeg in de schepping. Helaas brengt de gevallen mens niets meer terecht van die vijf werkwoorden. Want de gevallen mens wil alles van God stukmaken. Dat blijkt hierin:

1. **Vervullen:** De mensheid moest de aarde gaan bewonen. Maar wat zien we nu? Vervullen is vervuilen geworden. Denk eens aan die zeeën die vol vis waren, met de prachtige koralen in al hun kleuren. Daarin drijft nu zoveel plastic, dat het gewicht daarvan zwaarder is dan 500 grote vliegtuigen en een gebied bestrijkt dat ongeveer zo groot is als Spanje, Frankrijk, Portugal en Nederland bij elkaar. We vervullen de aarde met de gevolgen van ons materialisme en consumentisme.
2. **Onderwerpen:** Adam moest daarin bezig zijn tot zijn nut. Maar helaas lijkt dat onderwerpen niet te zijn tot ons voordeel, maar tot ons oordeel. We onderwerpen de aarde, zoals een slaaf onderworpen is aan zijn baas. Niet omdat die baas zo liefdevol is, maar omdat die baas er voordeel uit haalt. Dat ligt dicht bij het misbruiken van de aarde.

3. **Heerschappij hebben:** We hebben onze heerschappij gebruikt om rijk te worden. We moeten leren zien dat we hierin zondigen. Heerschappij hebben is niet dat we kunnen doen wat we willen, wat ons zondige hart ons ingeeft. Heerschappij hebben over de dieren: zou dat passen bij overbevissing, wanneer er van bepaalde soorten vis nog amper wat te vinden is in de zee? Als elke wereldburger hetzelfde consumptiepatroon zou hebben als wij Nederlanders, zijn er nóg twee tot drie aardes nodig. We moeten eerlijk bekennen over de aarde een wrede heerschappij te voeren.
4. **Bouwen:** Wij hadden de taak om de aarde vruchten voort te laten brengen. We vérbouwen ook heel veel. Dat is op zich goed; we moeten ook zorgen voor voedsel en mógen daarvoor de aarde gebruiken. Maar we mogen die niet misbruiken. Laat staan uitbuiten. We kunnen namelijk ook teveel van de schepping vragen en de grond uitputten.
5. **Bewaren:** Dit vergeten we helaas zo vaak. Bouwen doen we graag, veel en vaak, maar bewaren vinden we veel lastiger. Hoe vaak gaan we met de schepping om zoals Calvijn het voorschreef? Hij zei bij de tekst uit Genesis 2:15 dat we een akker beter moeten achterlaten aan onze kinderen dan hoe we die akker gekregen hebben. Dát is bewaren.

De noodzaak van toerusting in Nazareth

De bevestiging, uitzending en intrede van ds. M.L. Dekker, afgelopen augustus, was een mijlpaal voor hem persoonlijk, voor ons kerkverband en voor het deputaatschap voor Israël. Voor het eerst werd vanuit onze gemeenten een predikant uitgezonden voor het werk onder het Joodse volk.

Diaken Ari ben Dayan (links) en ouderling Hilton ben Shimon.

Ds. Dekker en zijn vrouw zijn daarna teruggekeerd naar Israël. Daar heeft hij zich in een speciale dienst opnieuw verbonden aan de jonge gemeente Nechama ('Troost') in Nazareth. Het werk dat hij al vele jaren mag doen, kan nu voortgezet worden. In die zin verandert er niet veel, maar er zijn natuurlijk wel verschillen met de situatie vóór zijn bevestiging als predikant.

Toerusting

Zo mag ds. Dekker nu niet alleen het Woord brengen, maar ook de sacramenten bedienen. U begrijpt dat dat een grote zaak is voor de gemeente en voor haar predikant. Daarnaast is het, meer nog dan voorheen, duidelijk dat ds. Dekker zich de komende jaren zal gaan inzetten voor de verdere fundering van de gemeente Nechama. Toerusting, onderwijs en vorming van de gemeenteleden en de ambtsdragers is voor hem en voor ons een eerste prioriteit. Immers, als de Heere het geeft, zal hij de gemeente nog lang kunnen dienen, maar de tijd komt toch dat hij een keer afscheid zal moeten nemen. Wat zou het groot zijn

als de gemeente dan op eigen benen kon staan.

De situatie is vergelijkbaar met onze zendingsvelden op Papua en in Nigeria, waar na een eerste fase van gemeentevorming de toerusting van ambtsdragers centraal komt te staan en ZGG zich langzaam terugtrekt.

De toerusting van ambtsdragers in Nazareth betreft in de eerste plaats ouderling Hilton ben Shimon en diaken Ari ben Dayan. Hoewel ook taalstudie nodig is, gaat het toch vooral om theologisch onderwijs, opdat zij samen met ouderling Khalil - die reeds een theologische opleiding heeft - leiding mogen geven aan de gemeente en ds. Dekker langzamerhand verantwoordelijkheden kan overdragen. En opdat zij bestand kunnen zijn tegen allerlei wind van leer die ook Israël overspoelt. Gevaarlijke ketterijen, zoals van de New Apostolic Reformation uit Zuid-Korea en de Verenigde Staten, vinden helaas ingang in de kring van Messias-belijdende gemeenten.

Om dit onderwijs vorm te kunnen geven, zullen de genoemde ambtsdragers een aanstelling in de gemeente moeten krijgen. Momenteel hebben zij beiden een

fulltime betrekking waarin zij 12 uur per dag, 6 dagen per week werken. Met dat inkomen en met het inkomen van hun echtgenotes kunnen zij ternauwernood hun gezinnen onderhouden.

U zult begrijpen dat er met dergelijke werkdagen niet veel van studeren komt. Het deputaatschap heeft daarom het voornemen hen voorlopig voor een jaar aan te stellen om werkzaam te zijn in de gemeente en om te kunnen studeren. Wij zijn er met ds. Dekker van overtuigd dat deze beslissing essentieel is voor de voortgang en de toekomst van het werk in Nazareth. Bij werk in de gemeente, naast de studie, gaat het om inzet in koffieshop Balalaika, inzet bij evangelisatie en voor diaconale taken (coördinatie en uitvoering), voor bezoekwerk en voor assistentie van ds. Dekker.

Meer inkomsten nodig

Nu de financiële cijfers over 2019 bekend zijn, is het duidelijk dat het deputaatschap vanwege de lopende financiële verplichtingen (zoals het werk van ds. Zöld in Budapest) niet in staat is de extra kosten voor deze aanstelling te dragen. Wij hebben daarom een klemmend beroep op de kerkenraden gedaan om ons extra te steunen zodat op korte termijn deze mannen met het werk en de studie kunnen beginnen. Maar ook de leden van onze gemeenten roepen we op om het zo noodzakelijke werk te steunen door middel van een (extra) gift. We hopen dat we binnen enkele maanden de aanstelling ook daadwerkelijk kunnen doen. En we zullen dat in de komende jaren ook moeten volhouden. Dit werk onder het Joodse volk wordt gedaan namens onze gemeenten. De afgelopen jaren is er zeer trouw gegeven en ook in 2019 was er een lichte stijging van inkomsten. Daarvoor zijn we u erkentelijk. De nu ontstane situatie vraagt echter om een hernieuwd verzoek om het werk te steunen om zo in staat te zijn de openingen in dit werk te kunnen benutten. Het werk in Nazareth gebeurt in de frontlinie. Er komt veel op af. Daarom roepen wij u ook op om dit werk en degenen die daarin werkzaam mogen zijn, in het gebed te gedenken. De Heere zegene het alles tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk, ook onder het Joodse volk. Tot roem van Zijn genade.

Namens het deputaatschap voor Israël,
ds. A. Schot, voorzitter

Giften zijn welkom op
IBAN NL10 INGB 0000338952 o.v.v.
toerusting ambtsdragers Nazareth.

Boekennieuws

"En bereidden haar lampen", M.H. Karels-Meeuse; uitg. Den Hertog; 130 blz., € 16,90.

En bereidden haar lampen

In dit nieuwe boek van mevrouw Karels-Meeuse is een bloemlezing te vinden van geselecteerde stukjes uit (dag)boeken, brieven en poëzie van godzalige vrouwen. Het boek is een variant op een eerder geschreven uitgave "Olie in haar lamp". Daarin waren alleen levensbeschrijvingen opgenomen; in deze nieuwe uitgave ligt de nadruk op de nagelaten geschriften van vrouwen die de Heere vreesden. Onder de twintig schrijfsters bevinden zich bekende namen: Sara Nevius, Eva van der Groe, Mary Winslow en Jacoba Petronella Winckelman. Maar ook minder gerenommeerde namen passeren de revue: Anne Duton, Jane Gilpin en Anna Rethaan. Ook al waren hun afkomst en levensomstandigheden heel verschillend, zij mochten allen door genade een nabij leven met de Heere kennen.

Sommigen schreven een zogenaamde alleenspraak, zoals we dat ook regelmatig in het Psalmenboek tegenkomen (bijvoorbeeld in de Psalmen 42 en 43). Zij wekken daarbij hun zondenzieke ziel op om te zien op de goedertierenheid en barmhartigheid van de HEERE, die nieuwtestamentisch vervuld is in de komst van Christus. In de geciteerde brieven is vaak een onderwijzende, vertroostende en bemoedigende toon te vinden, evenals het verlangen om vanuit de rijkdom van Christus onbekeerden jaloers te maken. Het trof me dat deze vrouwen veel Bijbelkennis hadden en hun geschreven woorden daarmee onderbouwden. Ook is bij hen het

uitzien merkbaar naar het levenseinde en de wederkomst. Zo bereidden zij, net als de wijze maagden uit de gelijkenis, hun lampen in afwachting van de hemelse Bruidgom. 'Om zo wachtende op God en Hem verwachtende aangetroffen te worden, totdat Hij komt!' (Susannah Spurgeon). Dit boek is ook bedoeld als aansporing om meer van deze vrouwen te lezen. Daarom is achterin het boek een literatuurlijst opgenomen waarin verschillende uitgaven van hen zijn te vinden. De stukjes in dit boek zijn zeer geschikt voor persoonlijk gebruik, en ook - vanwege de lengte - om voor te lezen op een verenigingsavond of (ouderen)bijeenkomst.

Als het boek besteld wordt via www.vrouwenbondgergem.nl/lectuurfonds komt de winst ten goede aan de vakantieperiodes voor mensen met een beperking.

M.A. Heikoop-Gorter, Tricht

"Dienen in het ambt", J.H. Mauritz en W.M. van der Wilt (red.), uitg. Den Hertog, Houten; 160 blz.; € 14,90.

Dienen in het ambt

Ooit zei ds. A.F. Honkoop dat ouderlingen (en diakenen) weet moeten hebben van 'oefeningen des geloofs'. Zij die hun schuldige verlorenheid steeds meer kennen, vinden steeds meer hun heil in het kennen van de Zaligmaker. Ambtsdragers hebben persoonlijke geloofservaring nodig om geestelijk leiding te mogen geven in de gemeente. Het is evengoed nuttig dat voor degenen die 'dienen in het ambt' een praktische handreiking verscheen.

Behartigenswaardige dingen komen in dit boek aan de orde. 'De Koning van Zijn Kerk regeert Zijn gemeente op aarde in de weg van de ambtelijke dienst'. Zo spreekt de Bijbel. Het is waar. Het is goed om daaraan - met wijsheid - vast te houden in onze postmoderne cultuur, waarin individualisme hoogtij viert.

'Er zijn grote verschillen tussen het ambt van de overheid en het ambt in de kerk'. Inderdaad. Nederland heet een democratische rechtsstaat. Hoewel de volkssoevereiniteit niet in de grondwet is vastgelegd. Maar de kerk is geen democratie.

Stel tijdens huisbezoek vragen als: 'Kun je de prediken begrijpen? Werkt de prediking wel eens wat uit?' Ik herinner mij de tijd dat het huisbezoek niet veel meer was dan een toespraakje. Met een minimum aan persoonlijke vragen. Zo moet het niet.

Diverse onderwerpen krijgen aandacht. Het gesprek over sacramenten, huwelijkstoerusting, omgaan met moeilijke pastorale

situaties en met seksuele diversiteit, het gesprek rond ziekte en sterven, aandacht voor kinderen en jongeren en de kerkenraadsvergadering.

Tal van ambtsdragers kennen strijd. De ideale ambtsdrager bestaat niet. Soms worstelen zij met vragen of innerlijke tegenstand. 'Ben ik hier op mijn plaats?' Of: 'Ik ben een dwarsligger, ik wil niet doen, wat God wil'. Soms stuiten zij op menings- of liggingsverschil binnen de kerkenraad en weten niet hoe daarmee om te gaan. In het zojuist verschenen boekje kan niet alles aan de orde komen.

Deze uitgave bevat bijdragen van ds. P. Mulder, W.M. van der Wilt, ds. J.J. van Eckveld, J.H. Mauritz, ds. W. Visscher, ds. C. Sonneveld, nu wijlen ds. L. Terlouw, ds. W. Harinck, ds. D.W. Tuinier en ds. W. Silfhout.

G. Roos, Kampen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Barendrecht,
ds. A. Schot te Nunspeet;
Te Gouda (voor het zendingswerk in Albanië),
ds. A.P. Baaijens te Aagtekerke.

Bedankt:

Voor Zoetermeer,
ds. M. Joosse te Ede.

DOVENDIENST WERKENDAM

Op woensdag 19 februari hoopt ds. M. Karens voor te gaan in een aangepaste kerkdienst voor doven en slechthorenden. Deze dienst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente, Sigmondstraat 47 te Werkendam en begint om 19.30 uur. Horenden zijn eveneens hartelijk welkom.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 10 JANUARI 2020

Ds. C. van Ruitenburg opent de classisvergadering namens de roepende kerk op de gebruikelijke wijze. Hij noemt de bijzonderheden die zijn gepasseerd sinds de vorige vergadering. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. H. Brons; 1^e assessor ds. G.J. Baan; 2^e assessor ouderling J.C. Buijs; quaestor ouderling M.J. de Vries; scriba ouderling K. Bel en adviseur ds. W. Silfhout.

Van de classis Gouda is een verzoek om hulpconsulentschappen binnengekomen. Dit hebben de predikanten onderling geregeld waarmee de vraag is beantwoord.

Naar aanleiding van een vraag van Stichting De Vluchtheuvel wordt ouderling C. Deelen benoemd als lid van de raad van advies. Voor de commissie van advies van Cedrah wordt namens de classis Rotterdam een secundus gevraagd. De kerkenraden nemen deze vraag mee.

Naar de PS, die vergadert op 7 mei, worden de volgende broeders afgevaardigd. Als primi de predikanten H. Brons, G. Hoogerland, C. van Ruitenburg en A. Verschuure, en de ouderlingen B. Agteresch, M. Bal, K. Bel en M.J. de Vries.

Er liggen diverse stukken vanuit het Inloopen Bijbelhuis "In de Gouwstraat". De classis besluit een commissie in te stellen die advies moet uitbrengen over een aantal in de rapportage opgeworpen vragen. De classis Ridderkerk wordt gevraagd in die commissie te participeren.

Bij de bespreking van het jaarbericht van de commissie van advies van Cedrah wordt de vraag gesteld of er richtlijnen zijn bij overlijden. Zo ja, dan zijn ze ons onbekend. Ze worden opgevraagd door de scriba.

Een afgevaardigde wijst op het knelpunt van het personeelstekort bij Cedrah en Sirjon. Kunnen we als classis daar iets aan doen? Er zijn al diverse pogingen aangewend en de

organisaties benaderen zelf de scholen. Dit is meer een taak voor de kerkenraden.

De classis-scriba zal een rooster opstellen voor kerkvisitatiebezoeken in 2020.

De commissie Toerusting ambtsdragers stelt voor om een ambtsdragersbijeenkomst te beleggen over het thema: "Vorming vanuit de bron". Dit is akkoord.

In de rondvraag meldt de afvaardiging van Hoogvliet dat de gemeente zich in een bijzondere situatie bevindt. Naast vermindering van het ledenaantal kunnen ook de ambten niet meer vervuld worden doordat er twee kerkenraadsleden overblijven. Op de gehouden mansledenvergadering hebben de leden in meerderheid ingestemd met het kerkenraadsbesluit om de gemeente per november 2020 op te heffen. De gemeente zoekt aansluiting bij de Gereformeerde Gemeente van Spijkennisse. De preses staat stil bij het droeve feit dat alweer een classisgemeente haar deuren moet sluiten. Hij wenst de broeders veel wijsheid en sterkte van de Heere toe.

Bij de sluiting wijst de preses terug naar het openingswoord, waarna de vergadering op de gebruikelijke wijze wordt gesloten.

K. Bel, scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

blz. 34 en 213

Het nieuwe adres van ds. G.J.N. Moens is: Frans Halslaan 23, 3241AB Middelharnis; tel. 0187-745018.

Berichten

ZANGAVONDEN

Alkmaar - Kapelkerk (Laat 80), zat. 15 febr., 19.30 uur, jubileumavond evangelisatiepost "Bij de Bron" m.m.v. mannenkoor Canticum, Bert Roest, orgel (parkeergarage Schelphoek, Korte Vondelstraat 4).

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 7 maart, 19.30 uur, psalmzangavond, Huig van der Knijff, orgel, leiding ds. A. Verschuure, Just van Toor

verzorgt namens ZGG een column, collecte t.b.v. Helpende Handen en ZGG.

Goes - Sionkerk, zat. 22 febr., 19.30 uur, mannenkoor De Lofzang, mannenkoor Alblasserwaard, jongerenkoor Matthanja, Jan Rozendaal en Rick Melissant, orgel, leiding ds. M. Karens; collecte voor zendingsgemeente in Guayaquil.

's-Gravenpolder - Elimkerk, vr. 21 febr., 19.30

uur, jubileumzangavond jeugdkoor Jedid-Jah m.m.v. jeugdkoor David, Jacco Goud, orgel, leiding ouderling H. Murre.

Yerseke - Herv. Kerk, zat. 29 febr., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstem m.m.v. bovenstemgroep Reimerswaal, Geert-Jan Hoekman, orgel, leiding: P. van Wijhe; collecte voor commissie vakantieweken voor mensen met een beperking.

CHAUFFEURS GEZOCHT

Op 20 april start op Kroonheim in Uddel een logeergroep. We zijn op zoek naar vrijwilligers die onze logés van/naar school kunnen brengen in Barneveld en Zwolle.

Voor inlichtingen: Vrouwgje Spiker, vspiker@adullamzorg.nl

OPLEIDING LERAAR GODSDIENST

De opleiding voor het prachtige beroep van leraar Godsdienst wordt verzorgd door de CGO in samenwerking met Driestar hogeschool. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op zaterdag 15 februari in het gebouw van Driestar educatief te Gouda. Meer informatie, ook over ons basisprogramma (BHT-opleiding) en de opleiding tot

pastoraal werker (PW-opleiding), op www.cgo.nu onder HBO-opleiding.

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep Oudersenfamilierondom is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homoseksualiteit worden geconfronteerd in gezin en/of familiekring. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit.

Meer informatie op:

www.oudersenfamilierondom.nl

We beleggen bezinningsavonden. Regio noord/oost op vrijdag 21 februari (19.30 uur), regio Randstad op vrijdag 21 februari (20.00

uur) en regio zuidwest op vrijdag 28 februari (19.30 uur). Locaties worden bekendgemaakt aan hen die zich hebben aangemeld.

Dat kan door te mailen naar:

info@oudersenfamilierondom.nl

LANDELIJKE DAG EVGG

Op zaterdag 21 maart wordt de jaarlijkse landelijke evangelisatiedag gehouden in het Hoornbeek College in Amersfoort. Het thema van deze dag is 'Een beker koud water – laat je daden spreken!'

Meer informatie kunt u vinden in De Evangelist of op onze website. U kunt zich ook opgeven voor de workshops, het kinderprogramma of de crèche via: www.evagg.nl/landelijkedag

Samenwerking CGO-Driestar Educatief

We willen allemaal graag dat op onze eigen scholen voor voortgezet onderwijs vakbekwame godsdienstleraren voor de klas staan. Nog steeds is er echter sprake van een tekort. Om in die nood te voorzien, is het van groot belang dat de GL-opleiding (GL staat voor: godsdienstleraar) blijft bestaan.

Om te kunnen blijven voortbestaan, is het echter een voorwaarde dat de overheid niet alleen de opleiding als volwaardig erkent, maar ook de opleiding meefinanciert. Om dat mogelijk te maken, heeft het CGO-bestuur een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Driestar Educatief (DE). We hebben het als bijzonder ervaren dat onze overheid, als we deze overeenkomst aangaan, toegezegd heeft om die te gaan bekostigen. Op 6 februari heeft het CGO-bestuur een samenwerkingsovereenkomst getekend met Driestar Educatief. Daaraan is voorafgegaan een uitvoerige bespreking op de Generale

Synode waarbij vooral aandacht is gevraagd voor het waarborgen van de identiteit van deze opleiding.

De open besprekingen die gevoerd zijn tussen CGO en DE hebben ertoe geleid dat nu een overeenkomst tot stand is gekomen. Naast wat nu schriftelijk is vastgelegd, is ook wederzijds de hoop en de verwachting uitgesproken dat niet alleen de continuïteit van de opleiding is gewaarborgd, maar dat ook de identiteit dezelfde blijft.

Door de samenwerkingsovereenkomst wordt de GL-opleiding een lerarenopleiding, zoals Driestar Educatief die ook voor andere vakken verzorgt. De CGO blijft verantwoordelijk

voor het geven van de Bijbels/Theologische vakken. De afspraken daarover zijn vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst: de CGO blijft zelf de docenten voor deze vakken benoemen en blijft zorgdragen voor de lesinhoud.

Omdat de scholen voor voortgezet onderwijs ook achter dit initiatief staan, biedt dat studenten de mogelijkheid om de opleiding in duale vorm te volgen (tegelijk werken en leren).

We hopen van harte dat zo de opleiding ten dienste mag zijn voor het godsdienstonderwijs op onze scholen en dat velen zich geropen of aangetrokken voelen om zich aan te melden voor deze opleiding.

Laten we het als een voorrecht zien dat de overheid ons nog toestaat eigen mensen op te leiden die het vak godsdienst kunnen geven in overeenstemming met onze eigen identiteit.

Bestuur CGO

Kerkdiensten

ZONDAG 16 FEBRUARI 2020

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. H. van der Heiden;

Barendrecht 19.00 uur ds. L. Blok; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Berkenwoude 19.00 uur ds. R. Kattenberg; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Borssele 9.30 (H.A.) en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop

9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Den Haag-Scheveningen 19.00 uur ds. C. van Ruitenburger; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00

(H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 14.30 uur ds. W.A. Zondag; 's-Gravenpolder 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; 's-Gravenzande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Haamstede 19.15 uur ds. G.J. Baan; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur (H.D.) ds. M.H. Schot en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 17.00 uur stud. L. van der Kuijl; Hoogvliet 10.00 en 15.30 uur stud. P.J. de Raaf; Houten 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Kamperland 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Kapelle-Biezelinge 10.00 uur ds. C. Harinck en 17.00 uur stud. P.C. Vlot; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. G. Beens; Klaaswaal 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 en 14.30 uur stud. P.C. Vlot; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. M. Karens; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Lelystad 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Marknesse 19.00 uur stud. J. Beens; Meeuwen 19.00 uur ds. B. Labee; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 19.00 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. J. Driessen; Nieuworp 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 18.30 uur ds. G. Beens; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. G. Pater; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. L. van der Kuijl; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 18.30 uur ds. S. Maljaars; Oostkapelle 9.30 (H.A.) en 16.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Oostvoorne 18.00 uur ds. M.H. Schot; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur stud. J. Beens; Poortugaal 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 15.30 uur ds. M.H. Schot; Poortvliet 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Puttershoek 14.30 uur ds. G.J. Baan; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 16.30 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. H. Brons; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. E. Bakker; Sint

Philipsland 14.30 uur ds. M. Blok; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. A. Verschuure; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. C. Hogchem; Stolwijk 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waarde 18.00 uur ds. J. IJsselstein; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 18.30 uur ds. W. Silfhout; Wolphaartsdijk 18.30 uur ds. J.B. Zippro; Yerseke 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. P. Mulder; Zoetermeer 19.00 uur ds. M. Joosse; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden.

DINSDAG 18 FEBRUARI 2020

Oude-Tonge 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. M. Karens; Stolwijk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Urk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

WOENSDAG 19 FEBRUARI 2020

Aalst 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Amsterdam 19.30 uur ds. W. Visscher; Barendrecht 19.30 uur ds. A. Verschuure; Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Hilversum 19.45 uur ds. J. van Laar; Hoofddorp 19.45 uur stud. L. van der Kuijl; Krabbendijke 19.30 uur ds. M. Joosse; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. J. Schipper;

Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Opheusden 19.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Sliedrecht 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.30 uur ds. D. de Wit; Spijkenisse 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Sprang-Capelle 19.30 uur (H.D.) ds. E. Bakker; Werkendam 19.30 uur (dovendienst) ds. M. Karens; Zwolle 19.30 uur ds. J.B. Huisman.

DONDERDAG 20 FEBRUARI 2020

Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 14.45 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. M. Karens; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. A. Verschuure; Herkingen 19.30 uur ds. E. Bakker; Krimpen a/d IJssel 18.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 15.00 uur (huw.bev.) ds. M.T. Al-Chalabi; Naaldwijk 19.45 uur ds. W. Silfhout; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rijssen-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Waarde 19.30 uur (tijdrede) ds. A.J. de Waard; Waardenburg 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

VRIJDAG 21 FEBRUARI 2020

De Valk-Wekerom 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Urk 16.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 16 FEBRUARI 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Als kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Scherpenzeel namen we met droefheid kennis van het bericht dat de Heere uit ons midden wegnam ons oudste gemeentelid, onze geliefde oud-ambtsbroeder

J. Visser

op de leeftijd van 99 jaar en 11 maanden.

Van 1979 tot 2000 heeft hij onze gemeente met liefde en in eenvoud als diaken geëindigd. Sterke de Heere de nabestaanden in dit grote verlies.

Namens de kerkenraad, M. Logmans, preses
F.W. Stufken, scriba

Scherpenzeel, 3 februari 2020

En nu, wat verwacht ik, o HEERE! Mijn hoop, die is op U.

Psalm 39 vers 8

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen heeft met ontroering kennis genomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Willem Nieuwenhuizen

Met de gaven, hem door de Heere geschonken, heeft hij onze gemeente 36 jaar als diaken gediend. Met dankbaarheid denken we terug aan het vele werk wat hij zoveel jaren in onze gemeente met liefde en trouw heeft mogen verrichten.

De HEERE trooste zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Wageningen, Ds. H. van der Heiden, preses
B. Paanstra, scriba

Bennekom, 6 februari 2020

*Van buiten was strijd, van binnen vrees. Doch God,
Die de nederigen vertroost, heeft ons getroost.*

2 Korinthe 7 vers 5b/6a

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goes heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Benno Spies

in de leeftijd van 77 jaar.

Gedurende 15 jaar, van maart 1998 tot april 2013, diende hij de gemeente in eenvoudigheid in het ambt van diaken.

De God aller genade vertrooste en sterke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. G.P. van Nieuw Amerongen, preses
G. Geijtenbeek, scriba

Goes, 4 februari 2020

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Meliskerke geeft met ontroering kennis van het overlijden van zijn geliefde oud-ambtsbroeder, de heer

Jacobus de Korte

in de leeftijd van 89 jaar.

Van 1981 tot 1999 heeft hij de gemeente in getrouwheid mogen dienen, eerst als diaken en vervolgens als ouderling.

De Heere ondersteunde de achtergebleven familie in dit verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. S. Maljaars, preses
S. Riemens, scriba

Meliskerke, februari 2020

Op vakantie naar Canada?
Kijk op www.CanadianHolidayRentals.ca
voor **accommodaties** en **autoverhuur**.

Jong stel zoekt huurwoning nabij
Barneveld/Wekerom. Vanaf jul./aug.
Tel. 06-46102016

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

ROUW & GELEGENHEIDSKLEEDING

kindergelegenheidskleding.nl
0577-401193 / 06-36392103

Te huur: **VAKANTIEWONING (8 pers.)
in Marum (Gr)**. Info: 0594-644548 of
familiedewith@hotmail.com

Te Huur: tussen BUNNIK en UTRECHT
nieuwe zelfstandige woonruimte in
Rijksmonument. Het gevoel van buitenle-
ven en de gemakken van de stad.
Info: RENTEMEESTERS.NL

COLLECTEBONNEN.COM

kijk & vergelijk
super voordelig

TELEFOON: 0418 - 648 984

Rand Kroondomeinen bij GORTEL.

T.h. 4 pers. prachtig chalet op rustig
bosspark. Bel 0578-662229 of mail voor
info chaletgortel@solcon.nl

Kom heerlijk kamperen op onze
comfort camping (nabij bos & heide)
in Garderen. Voetbaltafel, speeltoestellen,
skelters en een zandbak voor de kids.
Of lekker 'n **hut bouwen**? Vroeger vogels
kunnen een heerlijk **vers eitje rapen**.
Bel 0577 723 245 of kijk op SolseBerg.nl

Kamerverhuur Barneveld/Lunteren

Aangeboden: 2 kamers voor studente of
schooljuf. Tussen Barneveld en Lunteren.
Ook Ede is (met OV) snel bereikbaar.
De kamers zijn voorzien van fonteintje.
Gezamenlijk gebruik van keuken en douche.
Wasmachine & droger aanwezig.
Info: 06 - 58 94 54 63.

JOH. DE HEER

toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Autisme en verslaving

Voor jongeren met autisme

zaterdag 7 maart - 10.30 uur | Woerden | Marieke de Bruin-Nobel

Psalmzangavond Meldt alle volken Zijn geboden

zaterdag 7 maart - 19.30 uur | Dordrecht | Huig van der Knijff (orgel), J.W. van Toor (column) en ds. A. Verschuure (leiding)

Autisme in relatie: ervaringen uit de praktijk

Voor mensen die in hun relatie te maken hebben met autisme

donderdag 19 maart - 10.00 uur | Woerden | ervaringsdeskundig echtpaar en ds. A. Schreuder

Ontmoetingsdag

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden

zaterdag 21 maart - 10.00 uur | Werkendam | ds. H.J. Agteresch

Gods leiding in het leven

Voor - jonge - mantelzorgers van mensen met niet-aangeboren hersenletsel

dinsdag 24 maart - 19.15 uur | Veenendaal | ds. J. van Laar

Samen staan we sterk; de opvoeding van onze hoogbegaafde kinderen

Voor ouders van hoogbegaafde kinderen

woensdag 1 april - 19.45 uur | Hardinxveld-Giessendam | Willemien Schollaart-Vogel

woensdag 15 april - 19.45 uur | 's-Gravenpolder | Willemien Roos

woensdag 22 april - 19.45 uur | Moerkapelle | Jet Barendrecht

donderdag 23 april - 19.45 uur | Apeldoorn | Marieke Bremmer-van Leeuwen

Passie- en Paasconcert

vrijdag 3 april - 19.30 uur | Rotterdam | Seba Meisjeskoor o.l.v. Rianne Vogelaar, chr. jong mannenkoor Jubilate o.l.v. Lennart Knops, Huig van der Knijff (orgel), Arjan Wouters (piano), Maria Knops (harp)

Omgaan met verschillen in emotionele behoeften binnen het gezin

Voor ouders van kinderen met Downsyndroom

zaterdag 18 april - 10.00 uur | Woerden | Bertine Haverhals

Voor meer informatie en aanmelden:

0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl • www.helpendehanden.nl

Als terug kijken pijn doet en vooruit kijken zorgen geeft...

Coachpraktijk-eigenwijs biedt een luisterend oor aan mensen die:

- te maken kregen met verlies of rouw
- zich somber en alleen voelen
- zorgen hebben over hun kinderen
- graag willen sparren over wat hen bezig houdt

Ik kijk er naar uit om u te ontmoeten, te luisteren naar uw verhaal, met u mee te denken of samen op ontdekkingsstocht te gaan naar wie u bent en wat uw kracht is.

Eline van der Waal, Westmaas
06-15604697

www.coachpraktijk-eigenwijs.nl

OOSTENRIJK - Nieuw park!

Bergen en water in zonnige deel Alpen, kerkdiensten, activiteitenteam. Ervaar de uitstekende sfeer. Safarilodges en stacaravans. Hoogseiz. v.a. slechts 495,- p.wk. 055 3030083 | es-vakanties.nl

Stacaravan te huur op camping

'de Wolfskuylen' in Gees. Tot 10 pers.

Veel extra's, voor meer informatie en

foto's: caravan@kliksafe.nl of

06-81382645

Uw huwelijk en gezin veel waard?

Bouw nu het kan! Neem tijd om (samen) te genieten en tot rust te komen.

Blijf in gesprek. Geef aandacht wat het waard is! Elke maand retraites, verbindende wandelingen, in een ontspannen sfeer. Groepen: vraag naar de mogelijkheden.

Info en opgave:

www.hartelijkverbonden.nl

Komt u
bij ons
werken?

Ds. J. Fraanjeschool
De Vesting

Bij ons in Barneveld, in onze nieuwe school, is plaats voor

een teamleider bovenbouw
leraren (i.v.m. groei)
een gymdocent (1 dag)

Wij bieden een fulltime baan
Parttime is bespreekbaar

Meer informatie of een afspraak voor een bezoek?
Bel met de directeur-bestuurder G. Nieuwenhuis: 06-49628043
of kijk op www.fraanjeschool.nl voor verdere informatie

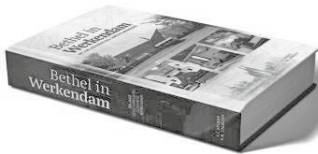
Tevredenheid
door kwaliteit.
met behoud
van identiteit

Kraamzorg
Bel voor informatie

Informatie/aanmelden
0187-48 91 73 www.shgzorg.nl

GEREFORMEERDE GEMEENTE WERKENDAM 100 JAAR

Bethel in Werkendam

Ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van de gemeente Werkendam is er een herdenkingsboek verschenen. Ook de voorgeschiedenis is beschreven. De Heere bracht in Werkendam zondaren toe en onderhield Zijn werk. Van dit werk Gods mocht geschreven worden in dit boek.

Het boek is geschreven door A.E. Brijder en H.M.

Lobbezoo. De prijs is (excl. verzendkosten) € 25,00 (644 pag.).

Elk die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot

Ter gelegenheid van dit jubileum is een kinderboek verschenen met zes opmerkelijke verhalen over ambtsdragers die de gemeente hebben gediend. Over een diaken (C. Holster), twee ouderlingen (J. Schreuders, C. de Boef) en drie predikanten (A. Hoogerland, Chr. van Dam, G. van Reenen) zijn voor onze kinderen (en ouderen) op een boeiende en aansprekende manier door H.M. Lobbezoo verhalen geschreven.

Het boek is prachtig geïllustreerd. Prijs (excl. verzendkosten) € 7,50 (122 pag.). Drie exemplaren voor € 20,00.

De boeken zijn te bestellen bij de scriba: J.A. de Ron. Ereprijs 3, 4251 JT Werkendam. Telefoon: 0183-500208 of per mail: scriba@gg-Werkendam.nl

PVC, laminaat, parket, vloerbedekking.

Gratis demo & advies & prijsopgave aan huis.

De Vloerenkoning.nl 06-19557166

ROEMEENSE PANFLUITEN, BLOKFLUITEN, MUZIEKSTANDAARDS EN NOG VEEL MEER!

R. Mulder - Staphorst

06-12610628 of 0522-474256

www.muldermuziekinstrumenten.nl

Nog enkele plaatsen ISRAELREIZEN

DV 2-6 maart, 23-27 maart en 4-9 mei
€ 495,- Jeruzalem, Galilea, Dode Zee.
ZION REIZEN. Tel. 06-20857531.

Even heerlijk eruit in het prachtige

Hoge Hexel. Vrijstaande villa op "Landgoed Het Lageveld". Voor boeking: www.novasol.nl/p/HOV207

Te huur op camping Bergzicht te Ommen:

een mooi chalet, v.a.g.v., met een mooi prieel, ook voor zomaar een weekend of een midweek. Voor info: 06 820 119 63

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE
KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL	KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55	OOSTPOLDERWEG 1S
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL	4413 NN KRABBENDIJK
TEL. 0180 31 56 52 WWW.STOLKORGELS.NL	

Uw vakantie in een compleet ingerichte
LODGETENT (5 tot 7 pers.)
Direct aan het Lago-Maggiore in Italië.
Info: 055 7507930 www.familylodges.nl

Reformatische vereniging voor ouders bij wie
tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte
kind(eren) zijn overleden

telefoon
06-49 49 94 99

www.indeknopgebroken.nl

begravenisverzorging

Wij verzorgen alléén begravenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse tel. 038-5332383

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Ben Nijhof tel. 0548-540053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos tel. 0577-401689

Vertrouwd verzorgd

www.begravenisverzorgingvos.nl

- URGENT REQUEST -

Calvin Christian School, affiliated with the NRC (Ger. Gem.) of Southern Alberta, has several teaching vacancies for 2020-2021 which will impact our ability to offer continued education to the children of our congregations.

We would be grateful to welcome applications from competent, versatile, and dedicated teachers of any grade/age level, who also have a love for the truth which is according to godliness.

More information about CCS can be found at lesgevenincanada.nl. Should the Lord incline your heart to apply, please submit a cover letter with your resumé or c.v. to office@ccschool.ca.

Calvin
Christian
School
Coalhurst, Alberta

Questions? Please contact us!

☎ 001-403-381-3030

✉ marc.slingerland@ccschool.ca

🌐 lesgevenincanada.nl

Een getrouwe bijbelvertaling voor ieder mens!

Dát is de doelstelling van de GBS

Wilt u ons helpen met uw
financiële steun?

100.000 Spaanse Nieuwe Testamenten

met de boeken Psalmen en Spreuken voor verspreiding in
Latijns- en Noord-Amerika. In een gereviseerde editie van de
Reina-Valeravertaling.
Naar verwachting zal een **revisie** van de **hele Spaanse Bijbel**
in 2021 beschikbaar zijn.

Giften voor dit werk zijn van harte welkom via rek. nr.

NL96 RABO 0129 4451 18

t.n.v. Gereformeerde Bijbelstichting

HARTELIJK
DANK VOOR
UW STEUN!

Nijverheidstraat 21 • Leerdam T (0345) 61 01 55 E info@gbs.nl

GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING

RDWOUTDOOR

Outdoor-(zater)dagen voor jongens op
de Veluwe. Ontspannen, samenwerken
en werken aan zelfstandigheid.
D.V. 8-9 mei (in de meivakantie!)
een outdoor 2-daagse!
www.rdwoutdoor.nl

HKS-Mediation, voor goed gesprek,
als je er samen niet meer uitkomt,
in je huwelijk, kerk of school.
www.hksmediation.nl

www.kwaliteitpanty.nl

Uw vertrouwde panty
zonder bezorgkosten in huis!

www.derooboeken.nl

Vanaf NU al uw bestellingen
GRATIS verzonden (binnen Ned.)

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

benieuwd

naar verkoopadvies
en/of aankoopadvies in
Amersfoort, Soest, Leusden,
Hoewelaken of Nijkerk?

vraag een vrijblijvend
kennismakingsgesprek aan

033 204 85 35 | visiemakelaardij.nl

visiemakelaardij

TE HUUR: Ederveen op loopafstand
van kerken en voorzieningen gelegen,
royaal 3-kamer appartement met
garage, balkon en dakterras.
Meer informatie: 0318-300160.
Huurprijs € 1.100,- excl. GWE, min 1 jaar.

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur
CHALET of compleet ingerichte
LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

DE BIJBEL EEN VERGETEN BOEK?

Het grootste aantal Duitsers be-
schouwt de Bijbel als een boek voor
oude, zieke of eenzame mensen.

Zie onze website www.svhed.org
voor informatie.
Voor giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

HEIDELBERG & DORDRECHT

Ruime vakantiewoning in Kootwijkerbroek. 06-48894643

Zoekt u een mediator
of
organisatie-adviseur?

Bel: 06 - 53868881

www.bvissermediation.nl
www.bvisserconsultancy.nl

HUIB RUIJGROK

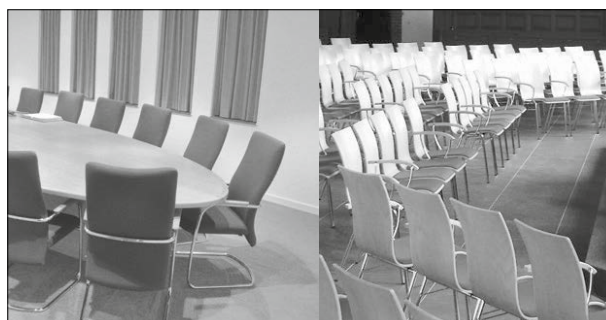
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en
conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Wordt er in uw kerk aan
nieuw meubilair gedacht?
Zijn er bouw- of
verbouwplannen?

HOEKMAN levert door
het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

Nieuw!
bij Pieter Heykoop
CD Psalmen rondom Biddag
 Massale samenzang met bovenstem - Grote Kerk Hasselt

Verkrijgbaar
op CD en in de App!

Uitsluitend
verkrijgbaar in de App!

Nieuwjaarsconcert (live)
 11 januari 2020 - Laurenskerk Rotterdam

www.pieterheykoop.nl

begravenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
 ☎ 010 - 460 05 09
 ✉ info@tdenh.nl
 🌐 www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

De Verrassing
 Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

VAN MANEN
 sinds 1973
 meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
 bankstoffering | doopvonts | lessenaars
 collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

Annette van Maaren (Msc.)
 Reformatorisch Psycholoog

Psychologische Hulpverlening

Haastrecht Oudewater
 Montfoort Gouda
 0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Woudenberg/Scherpenzeel. Te huur op mini-camping "Klein Oudenhorst": 10-persoons vakantiehuisje (rolstoel-toegankelijk), sta-caravans en kampeerplaatsen. Tel: 0640023232 www.kleinoudenhorst.nl

Colofon

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
 ds. G.J. van Aalst
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 T 0186-576990
 E gjvanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
 ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-51 35 97
 E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan
 Verloop drukkerij
 postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
 Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
 voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 *afwijkend tarief voor:
 Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
 Mr. A.M. Berman
 3340 Culp Rd. Unit 11
 Vineland Stn. ON LOR 2EO
 T 905 562 1331
 E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

ELSKE LOOPT OVER DE STILLE
LANDWEG. VOOR HAAR UIT HOLT
HECTOR. VADER HEEFT NIET ZO
GRAAG DAT ZE HIERHEEN GAAT,
MAAR ELSKE IS NIET BANG
UITGEVALLEN. EN HECTOR IS BIJ
HAAR. NOU, VOOR EEN HERDER GAAN
DE MENSEN HEUS WEL OP DE LOOP.

Anders holt en speelt ze altijd met Hector, maar deze keer zou ze hem bijna vergeten. Nog een paar dagen en dan is het zo ver. Dan zullen vader en zij de boerderij verlaten. Weg bij opa en oma... weg bij Hector... weg bij Heleen...

Iedereen wil gewoon doen en toch merkt Elske dat iedereen anders doet. Zullen ze dat aan haar ook merken? Heleen is er heel vaak over begonnen en laat duidelijk merken dat ze het verschrikkelijk vindt. Nooit heeft ze zo'n trouwe vriendin gehad als Elske. En straks zouden ze samen naar het voortgezet onderwijs gaan. Elske, die nooit iets verzwegen voor Heleen, verzwijgt nu veel. Eigenlijk jokt ze, want ze zegt dat ze het best wel leuk vindt. Hoe meer Heleen laat merken hoe erg ze het vindt, hoe meer Elske er tegenin gaat en uitbundig probeert te praten over Marja, die zo aardig en vrolijk is en net een vriendin. En over Tessa, die kattig is, maar toch heus wel lief. En over de cafetaria waar zij ook wel eens mag helpen.

Heleen vindt het ook heel jammer dat ze niet samen naar het VMBO gaan. Er gaan nog wel een paar meisjes uit hun groep, maar samen hadden ze er al veel over gepraat. De school is in de stad en ze zouden wel drie kwartier moeten fietsen. Of ze het erg vonden? Niks hoor, juist leuk. Maar nu moet Heleen alleen, of met die andere meisjes en jongens, want er gaan ook jongens naar toe.

Trossen los

Als je uit een schippersgezin komt, komen deze woorden je bekend voor. Als het schip geladen is, worden voor vertrek de trossen losgemaakt. Op reis naar de bestemming waar de vracht gelost moet worden.

Een schip wordt regelmatig gebruikt als beeld voor jouw leven. Toen je geboren werd, werd jouw levensschip te water gelaten op de levenszee. Je reis begon. En op de reis over de levenszee kom je van alles tegen. Er zijn tijden dat de zee vlak en kalm is. Alles gaat je voor de wind. Geen tegenslag, geen ziekte, geen zorgen. Jouw levensschip verkeert in rustig vaarwater. Maar je weet net zo goed als ik dat er tijden zijn dat het flink kan stormen. Buiten in de natuur, maar ook in jouw leven. Het levensschip wordt alle kanten opgeslingerd. De golven beuken tegen het schip. De storm in je leven kan van alles zijn. Een ernstige ziekte, het sterven van iemand die je lief had, zorgen in het gezin waarin je leeft. Waarom moet ik dit meemaken? Opstandige gedachten tegen de Heere en tegen mensen. Ieder van ons weet voor zichzelf het beste welke stormen hij op de levenszee meemaakt.

Uiteindelijk gaat het erom richting welke haven jouw levensschip vaart. En dat je weet dat een Ander jouw levensschip bestuurt. Zoals de Heere 'aan boord' bij Zijn discipelen was (Luk. 5:3 e.v.) of in een andere geschiedenis 'aan boord' kwam (Mark. 6:51). Paulus wist waar zijn levensschip heen ging. Hij zegt in 2 Timótheüs 4:6 dat 'de tijd zijner ontbinding aanstaande was'. Ontbinden: de trossen van zijn levensschip waren losgemaakt (zie kanttekening 72 bij Filip. 1:23). Zijn reis was naar de eeuwige haven van de rust. Dwars door nacht en stormgedruis. Op kosten van een Ander. Behouden aankomst!

L. VAN DER HAM, KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

Ds. Labee over: **Pleiten**

Moeten we onze kinderen en jongeren oproepen om te pleiten op hun doop of op de beloften die we vinden in Gods Woord?

Pleiten

Laten we beginnen met de opmerking dat er vaak veel woordenstrijd is waarbij hete hoofden en koude harten ontstaan. We moeten ook oppassen dat we zaken niet op de spits drijven, maar proberen om anderen te verstaan, ook al gebruiken ze soms uitdrukkingen die vragen oproepen. Tegelijk moeten we staan naar Bijbels spreken. In dat licht menen we dat we de uitdrukking 'pleiten op de doop of op de beloften' niet algemeen moeten gebruiken. Eén keer lezen we in Gods Woord over een bidder die pleit. Dat is Job die spreekt: 'Daar zou de oprechte met Hem pleiten...' (9:33). Het Hebreeuwse grondwoord is daar eigenlijk een verwijzing naar het *vrijverklaard worden* van valse beschuldigingen. Job doet een beroep op Gods alwetendheid en rechtvaardigheid. De kanttekenaren noemen het woord 'pleiten' vaker en altijd gaat het dan over ware gelovigen.

Het gevaar van het algemeen oproepen tot 'pleiten' is dat we menen recht te hebben op Gods genade en op Zijn beloften. Maar in het paradijs hebben we God verlaten en daarmee alle rechten verloren. Aan de Heilige Doop kunnen we geen rechten ontnemen, wel voorrechten. Soms beroept men zich op ds. L.G.C. Ledeboer (1808-1863) die in zijn vragenboekje spreekt over 'grond' in onze doop om de Heere om Zijn genade te bidden. Dat zeggen we graag na, maar ook Ledeboer spreekt niet over pleitgrond of recht. Ook onze 'ouden' spreken weleens over een 'pleitrede' (zie ook

hieronder). Maar nooit lezen we dat ze daarmee bedoelen 'pleiten' op de doop of de beloften uit Gods Woord.

Bedelen

Voordat iemand zou menen dat we daarmee 'lijdelijkheid' zouden bevorderen, het bovengenoemde neemt niet weg dat we hartelijk en dringend nodigen tot de zaligheid. Dat is de taak van ouders en grootouders, leerkrachten en catecheten. Maar in het bijzonder mogen de predikanten dat doen in navolging van de apostel Paulus: 'Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade; wij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen'. Persoonlijk raakten ons de woorden uit een oefening van Justus Vermeer (1696-1745) over Deuteronomium 33:27. We laten een stukje hieruit volgen en zouden op deze 'toon' zo graag Bijbels willen spreken tot alle onbekeerden:

'Het is waar, u bent erbuiten, op het vlakke des velds in gedurig gevaar. Maar het beste is nu dat u, als een arme bedelaar, aan de deur van deze woning gaat liggen klagen en kermen, namelijk aan de voeten van de Heere Jezus. Klaag daar uw diepe ellende en dat het er zo gevaarlijk voor u uitziet. Roep veel dat Hij soeverein is en dat u niet waardig bent dat Hij u open doet. Wie weet, hoe haast u ondervinden zult dat Zijn ingewanden van liefde over u rommelen. Maak aan die deur nu een pleitrede van het grote werk dat de eeuwige God van u eist. Zeg: "Heere, hoe zal ik bidden zonder mijn oordeel te verzwaren, als Gij mij niet binnenbrengt? Hoe zal mijn hart veranderd worden? Hoe zal Uw vervallen dienst in mijn huis hersteld worden? Wat en hoe zal ik verbeteren? O, wie weet wat God doen zou! Wees als in het voorhof. En ziet u dat de deur van dat heilige als met een kier opengaat, treed dan als een onwaardige toe. Treed niet terug omdat u niet durft, omdat het u te heerlijk schijnt en u te slecht bent dat de Heere zulke heerlijke dingen aan u doen zou. Zeg liever: "Heere, ik heb gehoord dat U menigeen wel hebt ingelaten, zie, daar ben ik ook." Maar verklaar gedurig de Heere vrij en uzelf zulks onwaardig. Hij zal hen die het er waarlijk om te doen is, helpen in het aanbreken van de dageraad. Zoek daarom toch deze veilige schuilplaats, dan hebt u een dierbaar thuishome. Een sterkte, ja, een verkwikkelijke, onbetwistbare en eeuwige woning. Dan zult u in het midden van alle gevaren, volgens Ps. 91:1, vernachten in de schaduw des Almachtigen.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

